

BLOMSTRENDE SOMMERMINNER

v/ foreningens medlemmer
Mandag 9. januar på Mule Varde
Møteansvarlig: Målfrid Ergon. Referent: Rolf Ergon

Som vanlig var det god oppslutning ved det første møtet for året. Kristin Vigander viste godbiter fra Oslo-området, bl.a. bittergrønn, løvehale og dragehode. Norman Hagen viste en rekke bilder fra turene til Blekebakken og Løvøya, og fra Villblomstenes dag på Stråholmen. I tillegg viste han bilder fra florakartlegging i Salten, fra lokaliteten med froskebitt på Jarseng og jubileumsturen til Nordgardsetra. Christian Kortner viste bilder fra kyst og fjell, og til slutt viste Rolf Ergon noen få bilder av firtann fra Isle of Sky og norsk timian fra Island.

NORD-TROMS PÅ TVERS

v/ Per Arvid Åsen
Onsdag 25. januar på Mule Varde
Møteansvarlig og referent: Trond Risdal

Per Arvid Åsen som er konservator ved Agder naturmuseum og botaniske have i Kristiansand tok oss med på en tur i Troms sommeren 2004. Det var en samling av botanikere fra flere land med blick for fjellflora.

Vi fikk først stifte bekjentskap med Tromsøpalmen som sprer seg voldsomt flere steder i nord. Den er opprinnelig en hageplante som ble innført i 1936!! og er nær beslektet med kjempebjønnekjeks. Deretter ble vi med på en tur til Dividalen og fjellet Skrubben som er svært rikt, det er notert hele 361 karplanter der. Noen fantastiske enger med ballblom og skogstorkenebb, vi så blålyng, fjellfiol, reinroseheier med både grønnkurle og fjellkvitkurle, denne er nå blitt en egen art og skilles fra kvitkurle bl. a. med at midtflik er like lang som sidefliker og blomst er mer gulaktig. Lapprosen var i blomst og vi fikk og se nordnorske spesialiteter som kantlyng og brannmyrklegg. Videre var det sjeldenheter som gulmjelt, rosekarse, finnjamne og snømore. Vi fikk se flotte bilder av bergveronika, rynkevier, snøsoleie og fjellpestrot.

Neste stopp var Uløya i Skjervøy kommune. Fra fjæra fikk vi se flere tangarter som er lett synbare ved fjære sjø. Det var grisetang med en blære på bladet, den er spiselig, sauetang med to blærer og spiraltang. Litt lenger opp i fjæra vokste østersurt. Av andre arter her nevnes sibirgressløk, gulsildre, jåblom, fjellsmelle, moselyng, sotstarr og issoleie.

Fra Skjervøy sentrum så vi noen flotte blomsterenger med bl.a. ballblom, lege/norsk vintergrønn, fjellkvitkurle og snøsøte.

Til slutt ble vi med en tur opp Reisadalen, det siste stykket med elvebåt opp stryk i stor fart, rimelig dramatisk fikk vi vite. Fjellbjørka var her angrepet av bjørkemålere og var et trist syn. Oppe i nasjonalparken kom myggen i enorme svermer og botanikken var noe skuffende fikk vi vite. En vakker bukett med fjellpyrd avsluttet turen.

Fantastiske bilder fra moderne fremviser og en engasjerende forteller gjorde kvelden til en stor opplevelse for alle de ca. 30 tilhørerne. Etterpå var det som vanlig koselig samvær med kaffe, the og noe smågodt å bite i.

ÅRSMØTE 2006

Fredag 17. februar på Dag Bondeheim, Skien.

Møteansvarlig: Styret

Referent: Trond Risdal

SAKSLISTE:

1. Årsmelding 2005
2. Regnskap 2005
3. Budsjett for 2006
4. Ett forslag til årsmøte fra styret
5. Valg
6. Valg av 2 delegater til Landsmøte i NBF 19.- 21. mai 2006

Det var 28 tilstede på årsmøtet.

Møtet ble åpnet av Esther Broch.

Esther Broch ble valgt til dirigent og Trond Risdal til referent.

Avdelingssaker:

1. Årsmelding for 2005 ble opplest og godkjent.
2. Kasserer leste opp regnskapet for 2005 og dette ble godkjent.
3. Budsjett for 2006 ble opplest og godkjent.
4. Styrets forslag om uendrede kontingentsatser for 2007 ble godkjent.
5. Valgkomiteen ved Anne Sofie Stordalen la frem sin innstilling til årsmøtet.
Alle de foreslåtte kandidater ble valgt.

Styret:

Styremedlem Esther Broch - Valgt for 2 år.
Styremedlem Bjørn Erik Halvorsen - Ikke på valg.
Styremedlem Kåre Sundal - Valgt for 1 år (leder av turkomité).
Styremedlem Trond Risdal - Valgt for 2 år.
Kasserer Åse Halvorsen - Ikke på valg.
1. varamedlem Grete Stendalen - Ikke på valg.
2. varamedlem Anne Vinorum - Valgt for 2 år.

Turkomité:

Leder - Kåre Sundal Valgt for 1 år.
Medlem Målfrid Ergon - Valgt for 1 år.
Medlem Gunvor Bollingmo - Valgt for 1 år.
Medlem Kjell Thowsen - Valgt for 1 år.

Floraatlaskomité:

Bjørn Erik Halvorsen - Valgt for 1 år.
Roger Halvorsen - Valgt for 1 år.
Trond Risdal - Valgt for 1 år.

Listerakomite:

Norman Hagen - Valgt for 1 år.
Priscilla Hansen - Valgt for 1 år.
Grete Stendalen - Valgt for 1 år.
Kristin Vigander - Valgt for 1 år.

Revisor: Rolf Ergon - Ikke på valg..

Valgkomité:

Årsmøtet valgte

Anne Sofie Stordalen
Bjørn Lervik
Christian Kortner - alle for 1 år.

Årsmøtet lar det nye styret stå for valg av delegater til Landsmøtet i NBF.

Etter at årsmøtesakene var behandlet ble det et flott møte med Roma. Roger Halvorsen hadde vært der flere ganger og hadde viste mange flotte bilder av flora og kultur. Senere ble det mat **kake** og prat over kaffekoppene.

SOMMERFUGLER OG BLOMSTER

v/ Leif Aarvik

Torsdag 23. mars på Mule Varde

Møteansvarlig og referent: Grete Stendalen

19 personer møtte fram for å høre på kveldens foredragsholder Leif Aarvik som er heltidsansatt ved Zoologisk museum i Oslo og en av landets fremste eksperter på sommerfugler.

Aarvik knyttet parallelle bånd mellom planter og insekter. Plantene har næring for larver og pollen/nektar for det voksne individet. Tidsmessig er sommerfuglene ført tilbake til tidlig Jura. Antall sommerfugler på verdensbasis er anslått til ca. 180 000 beskrevne arter, derav i Norge omtrent 2 200.

En sommerfugl består av en tredelt kropp med seks bein og to par vinger. Den har full forvandling: egg, larve, puppe og imago. Kun i larvestadiet vokser sommerfuglen.

En del arter er knyttet til bare en vertsplante og kan derfor være svært sjelden eller sårbar. De fleste sommerfugler er oligofage, det vil si at de lever på en avgrenset gruppe nært beslektede planter. Aarvik trakk fram noen artsrike lokaliteter som kalkøyene i indre Oslofjord,

Ekebergskråningen og kulturlandskapet i Svartdal i Telemark. Miljøer som kan være svært sårbare og bør tas godt vare på. Det største problemet i dag er gjengroing og monokultur.

Aarvik nevnte tre fredede dagsommerfugler: Heroringvinge, apollo- og mnemosynesommerfuglen, tre arter med ulike men klare biotopkrav. Foredragsholderen mente at innsamling av artene var en minimal trussel framfor ødeleggelse av egnede lokaliteter. Uten innsamling og kunnskap kan mye forsvinne uten at vi er klar over det. Ellers slo Aarvik et slag for planter i hagene våre som favoriserer sommerfuglene og gleder oss.

Et interessant foredrag der Aarvik nevnte i starten at Lars Ove Hansen og Egil Michaelsen hadde bidratt med bilder.

JEG VELGER MEG

Torsdag 20. april på Mule Varde
Møteansvarlig og referent: Esther Broch

Nitten medlemmer hadde funnet veien til Mule Varde denne kvelden hvor to av våre mange dyktige fotografer hadde satt sammen hvert sitt program.

Kveldens to fotografer var Christian Kortner og Kjell Thowsen. Christian tok oss med til vinter på sydkysten av Gran Canaria fra Mogan til Porto Rico. Her fikk vi se bilder fra den lokale faunaen med diverse øgler sammen med fine blomsterbilder. Noen av blomstene var kjente familier og andre var endemiske for området. På Kanariøyene er det i alt 500 endemiske arter. Noe av det vi fikk se var en liten blå vindel, mange ormehoder, blomster fra vortemelkfamilien og søtvierfamilien. I sanddynene helt i syd sa vi bilder av mengder med strandrisp.

Kjell tok oss med på en riktig rundtur i Norden. Han hadde tatt for seg vårblomstene, noe som selvfølgelig gjør at forventningene og gleden over at våren er her etter en lang kald vinter.

BLÅVEISTUR

Søndag 30. april
Turleder: Målfrid Ergon. Referent: Rolf Ergon.

Vi var litt uheldige med været på den første turen for året, med regn hele dagen, men det ble en fin tur likevel. Samlet 9 deltakere parkerte på Jarseng og gikk til Heståsen og tilbake, og Bjørn Erik endte opp med 41 arter på sin kryssliste. Langs veien og seinere på Heståsen fant vi de første lerkesporene, og på åsen var det også rik blomstring av blåveis, tysbast i fin blomst og store forekomster av tannrot. Ellers såg vi de vanlige vårblomstene vårpengeurt, maigull, marianøkleblom, gullstjerne og vårmarihand i blomst. Moskusurt som det ofte er mye av var det litt tidlig for, men de ble jo registrert. For øvrig kan det være verdt å nevne taggbregne og fingerstarr. Den fine utsikten over Gjerpensdalen bare ante vi i skodden, i hvert fall vi som pleier å ta en vårtur til Heståsen.

FELLESARRANGEMENT MED FUGLEFORENINGEN PÅ MULE VARDE

Kveldstur onsdag 3. mai
Turledere: Bjørn Erik Halvorsen og Trond Eirik Silsand
Referent: Bjørn Erik Halvorsen

Våren kom seint i 2006. Det var bare de tidligste artene som de ca. 15 deltakerne fikk oppleve denne dagen. Håpet om at vi skulle få høre mye fuglesang gikk heller ikke i oppfyllelse. Men vi fant mye å fortelle om likevel. Blåveis, hvitveis og liljekonvall er arter som faller i smak for folk flest. Og mangfoldet av trearter i parken kan man alltid spandere noen ord på, selv om de fleste av dem denne gangen manglet løvverk. Noen fugler var det også liv i. Ellers kunne man vise rosetter av maria nøkleblom og markmalurt. Noen mosearter ble også omtalt. Turen gikk langs naturstien som leder rundt på området.

BRUNLANES

Søndag 14.mai, fellestur med Larviksavdelingen

Turleder: Tor Melseth

Referent: Anne Borander

21 deltakere.

Tok av sørover fra veg 301 (Helgeroa til Stavern) ved Holhjem. Parkering ved Løvall gård. Gikk veien ned mot neste gård, hvor en liten fjellknaus med kalkfjell fanget interessen. Tok den blåmerkete stien til høyre ned langs Løvallodden og endte på strandområdet ved Styggås. En liten rundtur på Styggås og så videre langs kyststien vestover forbi Blåskjell og veien tilbake til parkeringen. Både Styggås og Løvallodden er spesielle for Larvik kommune fordi fjellet her er en del av det Kambrosiluriske Oslofeltet og inneholder en del kalk. Med strålende vær, nydelig havutsikt og to raster! mye interessant å finne, ble det en flott tur. Store mengder vårplanter: blåveis, hvitveis, vårkål, lerkespore noe alt avblomstret. På veien nedover, langs gjerdet ved hestehavn, stor bestand av sandskrinneblom. Hadde spredt seg en del siden sist vi var der.

På den nevnte lille fjellknausen fant vi blant annet lodnebrøgne, bakketimian, smalkjempe, takrør, vårstarr, nakkebær, maria nøkleblom, strandløk? Vårarve og vårstarr.

Første del av skogområdet langs Løvallodden var en ganske ung lønneskog, med innslag av hassel. Ganske kortvokst vårmarihand i mengder, skogbingel, lakrismjelt, fingerstarr. En raritet ca. 40 cm høy hvitveis med grønne flekker på kronbladene, ca. 5 eksemplarer. Lenger nedover til dels storvokst furu og bjørk og grantrær, rogn og hegg. Av busker fantes krossved, rips, og en del forvillete mispel (sprikemispel og blankmispel?), berberis og lenger ut på odden dvergmispel også litt spørsmål om art (svartmispel?).

På selve Styggås var trefingersildre, noen få halvmeter høye stjernetistel fra i fjor, en del vårmarihand, takløk og lodnebrøgne det som var kommet.

Nede i bukten på vestsida av Styggås, bakkestarr, fjellrapp, strandvortemelk så vidt i blomst, skogfioler, jonsokkoll, korsknapp, nyresoleie og hundekjeks i blomst flere steder.

Siste etappe langs svabergene var ganske artsfattig, men pytter med blomstrende bukkeblad og duskull og blomstrende krypvier var fint å se. Villapal og trollhegg, pors, slåpe så vidt i blomst, og nyutsprunget svartor likeså.

Telemarkingene var i flertall og det satte vi fra Larvik stor pris på!

FINNVOLLEN I LUKSEFJELL

Søndag 28.mai

Turleder og referent: Kjell Thowsen

Vi var 11 stykker som møtte fram ved Godal i Luksefjell denne fine søndagen for å ta turen til Finnvollen. Det aller beste vi kunne oppnå med denne turen var å finne søstermarihand på nye steder. Dette skulle vi lykkes med. Da vi var kommet inn i nordenden av Finnvollvatnet fikk vi med kikkerter se noe gult høyt oppe i lia i vest. Overbevist om at dette var vår fylkesblomst tok vi fatt på den bratte stigningen opp dit for å komme dem nær. Den flotte forekomsten som så åpenbarte seg for oss der oppe var så absolutt lønn for strevet.

Lia under var ellers ganske artsrik. Derfra nevnes firblad, tannrot, liljekonvall, vårerteknapp, kranskonvall, tysbast, moskusurt, blåveis, trollbær, jonsokkoll, gullstjerne og lerkespore. Så bra med fine arter er det ikke overalt i Luksefjell. Man skulle nesten tro man var på tur i Skiens eller Porsgrunns bynære områder.

KVELDSTUR TIL STAVDAL I MÆHLUM

Onsdag 7. juni

Turleder og referent: Kåre Sundal

Antall deltakere var ti. Vi startet ved parkeringsplassen ved i Gåsodden og fulgte veien i retning Plassen. Langs grøftene fant vi engsnelle (*Equisétum pratense*), elvesnelle (*Equisétum fluviatile*), skogsnelle (*Equisétum sylvaticum*), åkersnelle (*Equisétum arvense*), skogburkne (*Athyrium filix-femina*), trådstarr (*Carex lasiocarpa*), sennegrass (*Carex vesicaria*), engkarse (*Cardamine pratensis*), vinterkarse (*Barbarea vulgaris*), gråor (*Alnus incana*), svartor (*Alnus glutinosa*), gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*), tepperot (*Potentilla erecta*), knoll-erteknapp (*Lathyrus linifolius*), jonsokkoll (*Ajuga pyramidalis*), skogfiol (*Viola riviniana*) og myrfiol (*Viola palustris*).

Etter ”grøftesnokinga” var det klart for kulturmark. Stedet Plassen eies av Aud Stavdal. Hun møtte oss på tunet og fortalte litt om nærområdet. Etter en hyggelig prat fortsatte vi inn på hestebeitet rett bak husene. Å ja da, hestene var hjemme. Her fant vi lodnebregne (*Woodsia ilvensis*), engfrytle (*Luzula sudetica*), hengeaks (*Melica nutans*), slåtestarr (*Carex nigra*), gråstarr (*Carex canescens*), markjordbær (*Fragaria vesca*), enghumleblom (*Geum rivale*), myrhatt (*Potentilla palustris*), hegg (*Prunus padus*), bjørnebær (*Rubus fruticosus*), balderbrå (*Matricaria perforata*), prestekrage (*Leucanthemum vulgare*), engfiol (*Viola canina*), lifiol (*Viola canina ssp. Montana*), krypsoleie (*Ranunculus repens*), grøftesoleie (*Ranunculus flammula*), smørbukk (*Sedum telephium*), bekkkarse (*Cardamine amara*), snauveronika (*Veronica serpyllifolia*), svartvier (*Salix myrsinifolia*), myrklegg sp. (*Pedicularis sp.*), blåklokke (*Campánula rotundifolia*) og firkantperikum (*Hypericum maculatum*)

Takk til Aud Stavdal som slapp oss inn på beitet til hestene sine.

HVASSER - SØNSTEGÅRD PÅ TJØME

Søndag 11.juni, fellestur med Larviksavdelingen

Turleder: Trond Grøstad

Referent: Trond Risdal

Nydelig vær gjorde at 19 forventningsfulle var møtt frem. Allerede fra parkeringen ble det observert store mengder av kubjeller *Pulsatilla pratensis*. Vi vandret utover langs strandengen og så foruten flere kubjeller bl.a. vårstarr *Carex caryophylla*, enghavre *Avenula pratensis*, dunhavre *A. pubescens* og hestehavre *Arrhenatherum elatius ssp. elatius*, vanlig engmarihånd *Dactylorhiza incarnata ssp. incarnata*, lodnestarr *Carex hirta*, oksetunge *Anchusa officinalis*, nikkesmelle *Silene nutans*, store mengder strandkål *Crambe maritima* i fin blomst. Videre noterte vi lodnestorkenebb *Geranium molle*, hvitdodre *Berteroa incana*, hundetunge *Cynoglossum officinale*, fagerknoppurt *Centaurea scabiosa*, ekte valurt *Symphytum officinale*, marianøkkeblom *Primula veris*, geitved *Rhamnus catharticus*, liguster *Ligustrum vulgare*, villin *Linum catharticum*, istervier *Salix pentandra*, muse- og beitestarr *Carex serotina ssp. pulchella* og *ssp. serotina*. Etter lunsj gikk ferden igjennom en skog og ut på nye strandenger. Vi så lundkarse *Cardamine impatiens*, skogkarse *C. flexuosa*, krattalant *Inula salicina*, stor- og kjempekonvall *Polygonatum multiflorum* og *P. x hybridum*, blodstorkenebb *Geranium sanguineum*, tofrøvikke *Vicia hirsuta*, hvitmaure *Galium boreale*, sanikkel *Sanicula europaea*, tannrot *Cardamine bulbifera*, skogsvinerot *Stachys sylvatica*, enorme bestander av vårmarihånd *Orchis mascula*, skogbingel *Mercurialis perennis*, stortveblad *Listera ovata*, storarve *Cerastium arvense*, hjertegrass *Briza media*, bukkebeinurt *Ononis arvensis*, blåstarr *Carex flacca*, krattssoleie *Ranunculus polyanthemos* med riflete blomsterskaft, store blomster og svært håret, nesleklokke *Campanula trachelium*, maurarve *Moehringia trinervia*, blåveis

Hepatica nobilis, sumphaukesjegg *Crepis poludosa*, ballastsiv *Juncus tenuis*, slakkstarr *Carex remota* og tettstarr *C. spicata*.

Noen av oss hadde et par stopp på vei hjemover og så på bendelløk *Allium scorodoprasum* i en havnehage, og på leting etter spesielle søtvierarter på en skrotmark fant vi salatsennep *Eruca vesicaria*, honningurt *Phacelia tanacetifolia* og krokhals *Anchusa arvensis*. Bra tur!!

KORSMYR

Onsdag 14. juni

Turleder og referent: Kjell Thowsen

Det skulle bli en fin kveldstur for oss 7 som møtte opp. Det var greie stier å følge fra møttestedet slik at vi fikk til en grei runde. Året hadde ikke forløpt slik at det var håp om blomstrende smalmarihand, men at de var kommet så kort at det ikke var tegn til dem i det hele tatt var noe overraskende. Få år tidligere hadde turleder fotografert eksemplarer bare 10 dager senere på året i langtkommet blomstring på et nærliggende myrområde! Litt i gang burde de ha vært, men det var mye snø i vinter og den lå lenge. Andre ting var også lite framme på myra.

Av annet som ble funnet underveis på turen eller på myra nevnes: Liljekonvall, tysbast, skogsvinerot, maiblom, brunrot, kranskonvall, hvitblattistel, gulstarr, bråtestarr, nattfiol, blåfjær, myrtistel, tannrot, hvitlyng, tettegras, rome, bjørneskjegg, sveltstarr, trollbær, rødhyll, vårerteknapp, blåveis, firblad og myske.

VILLBLOMSTENS DAG

Søndag 18. juni

Egne referat.

SOMMEREKSKURSJON TIL LISTA

24. juni - 1. juli

Eget hefte.

KNOTTBLOMSTTUR NÆR HOLMESTRAND

Lørdag 8. juli

Turleder: Roger Halvorsen

Referent: Bjørn Erik Halvorsen

Fire personer møtte fram ved bensinstasjonen i Hof. De samlet seg i 2 biler som fortsatte til Gullhaug ved Holmestrand, og parkerte ved bommen inn til gjenvinningsanlegget.

Langs veien inn til gjenvinningsanlegget ble det funnet nesleklokke *Campanula trachelium* i fin blomstring, slakkstarr *Carex remota*, fredløs *Lysimachia vulgaris*, moskuskattost *Malva moschata* og grov nattfiol *Platanthera montana*.

Vi fulgte skogsbilveien litt for langt før vi gikk ned på myra, derfor fikk vi en bratt nedstigning. Nede på myra gikk vi, som anbefalt, til nordenden. Her fant vi til sammen 12 individer av knottblom *Microstylis monophyllos*, og det ble tatt mange fotografier. Myggblom *Hammarbya paludosa* ble ikke funnet, for det var trolig for tidlig for den. Vi fant tuer av det

vi tror var storrapp *Poa remota*, men den var ennå ikke i blomst. Det ble også funnet myrteleg *Thelypteris palustris* og ulike marihandvariasjoner. Noen av disse var trolig sumpmarihand *Dactylorhiza sphagnicola*. Støttebladkanten ble sjekket under mikroskop ved hjemkomst, og den stemmer med illustrasjonen i Mossberg og Stenberg's flora. Breiull *Eriophorum latifolium* og sveltull *Trichophorum alpinum* fantes det også mye av på myra.

Gjennom skogen i sydenden av myra ble det funnet myrkongle *Calla palustris* og trollbær *Actaea spicata*. Vi tok matpakka ved den lille bua, og diverse sommerfugler ble forsøkt fotografert. Vi tittet også litt på den vannfylte grøfta like ved, der det ble bestemt dikevasshår *Callitriche stagnalis* og bekkeveronika *Veronica beccabunga*.

Ved gjenvinningsanlegget var det en ny bom inn til en grusvei. Den fulgte en skogkledd trang dal i nordlig retning. Langs grusveien ble det funnet mye storklokke *Campanula latifolia* i begynnende blomstring i grusen.

Gjennom skogen i sydenden av myra ble det funnet myrkongle *Calla palustris* og trollbær *Actaea spicata*. Vi tok matpakka ved den lille bua, og diverse sommerfugler ble forsøkt fotografert. Vi tittet også litt på den vannfyllte grøfta like ved, der det ble bestemt dikevasshår *Callitriche stagnalis* og bekkeveronika *Veronica beccabunga*.

På veien tilbake til Hof ble det en stopp for å se på kjempesoleie *Ranunculus lingua* og gytjeblærerot *Utricularia intermedia*.

HELGETUR TIL LANGELIM

Fredag 4. august - søndag 6. august

Turansvarlig: Målfrid Ergon

Referent: Kjell Thowsen

To store fine hytter på Garvikstrondi Camping ved Seljordsvannet ble tilholdssted for oss 13 som skulle få et par dager med spennende botanisering i sentrale deler av Telemark.

Grønn farge på geologiske kart tyder på kalkholdig berggrunn. Denne fargen lokket oss til et område nord for Gjevarvatnet i nærheten av Langlim på lørdag. Dette målet skulle vise seg å bli et bra valg. Mellom fjellgårdene Bøle og Grasbekk går en bekkedal nordover mot setervollen Gokkstaul. Denne bekken hadde skåret seg ned i kalkholdig berg. Ett sted, hvor en sidebekk kom med fra øst fantes det en markert ravine.

I bekkesystemet og innover mot Gokkstaul fantes mange fine arter.

Noen nevnes fra Bjørn Eriks rikholdige krysslister: Dvergjamne, grønnburkne (i den dypeste del av ravinen), fjell-lodnebregne, taggbregne, bjørnekam, musøre, seterarve, fjellfrøstjerne, seterarve, hvitsoleie, jåblom, stjernesildre, gulsildre (hele veien), hvitmjølke, olavsstake, blålyng, søterot, fjellforglemmegei, myrøyentrøst, svarttopp, fjelltistel, bjørnebrodd, grønnkurle, tranestarr, svartstarr (vi fant 20 forskjellige starr) og blårapp.

Under et berg like ovenfor Gokkstaul fantes også bergfrue, snøsildre, skåresildre og bergveronika. Vi returnerte via et vann ved Fjellstaul og fulgte fra dette bekken (tidligere nevnte sidebekk) tilbake.

På søndag kjørte vi til Mostaul på veien mot Åmot for deretter å følge Dalane nedover til Kviteseid.

Kjente vadderotlokaliteter ble sjekket og nye funnet i dalføret. Det står bra til med vadderota i denne dalen. Verre er det med åkerbærforekomsten ved Syftestad i Kviteseid. Gjengroing og til dels beiting ser ut til å ha blitt forekomstens endelikt!

Etter en matbit på grasbakken ved Syftestad Campingplass nede ved elvas utløp i Kviteseidvannet, kjørte vi mot Tveitgrend. En for oss kjent bekkedal ved Roeid var målet. I denne fikk vi se huldregras og fine tuer med junkerbregne som en fin avslutning på en vellykket helg.

HALLEVANNET I BRUNLANES

Søndag 13. august
Turleder: Roger Halvorsen

Referat mangler

BARMSØYA

Søndag 20. august
Turleder: Tore Kjærra
Referent: Kjell Thowsen

Dette skulle bli en fin søndagstur og et antall av noe midt mellom 10 og 20 personer møtte fram ved Fossing. Deretter parkerte vi ved veien nede ved Bjelkevika. Vi fulgte derfra en rute ned til Bjelkevika ved Fossingfjorden, videre til Tangen og Barmsøya og derfra tilbake til bilene igjen via Bråten. Nede i området ved Bjelkevik ble det litt av hvert å se på. Det var vinde- og krattslirekne, rikelig med frømelde, bruskmelde, tun- og saltbendel og en del stivdylle for å nevne noe. Ved brua over til Barmsøya fantes mursennep. På den velholdte gården ute på Barmsøya ble vi tatt godt i mot av eierne. Turleder hadde da også forberedt dem på at det skulle komme en gjeng botanikere innom. Niste ble inntatt der med gårdens gode epler til dessert. På tilbakeveien besøkte vi gården Bråten opp i heia. Eierne der hadde en praktfull hage rundt husene med masser av spennende hagevekster, mange som flere av oss aldri før hadde sett. Han var da også tidligere premiert for sin hage. Returen gikk over noen fuktområder tilbake til hovedveien mellom Fossing og Helle. Ved denne veien fantes det en svært stor bestand med pastinakk. Vi kom også forbi et tjern på veien tilbake. Fra dette området nevnes myrmjølke, myrtelg, trollurt og hesterumpe. Bjørn Erik laget krysslister fra hele turen og ca. 250 arter fikk sine kryss på denne turen, så det egentlig svært begrensede området vi gikk i må kalles rikt. Så jeg tenker derfor slett ikke å nevne noen flere arter av de vi så i dette referatet. Kanskje bortsett fra at fordi noen av oss gikk ned til Mørkevika på slutten av dagen ble det funnet mer mursennep samt murtorskemunn.

GÅSERUD VED MYKLEVANN I SILJAN

Søndag 27. august
Turleder og referent: Harald Stendalen

Frammøte var på Grorud i øvre Siljan, Gåserud ligger i Kongsberg kommune et par kilometer nord for grensa til Siljan kommune, Telemark fylke. Øvre Gåserud gård ligger på ca. 430 m.o.h., jordene er delvis tilplantet/gjengrodd men med en flott vestvendt utsikt mot Mykle- og Ramsvannområdet. Vi var 7 frammøtte, som hadde regnvær før turen startet, nydelig vær under botaniseringen og syndeflod på vei til Skien igjen. Fra gården gikk vi en rundtur ned til hovedveien, bort til Gåserudtjern, videre mot Korpekollen og tilbake til Øvre Gåserud. Bjørn Erik registrerte 120 arter på krysslista. Det som imponerte deltagerne mest var den store mengden av sopp og kurvene og knivene kom fram. Mengden av kantareller vakte stor begeistring. For øvrig vokste det på jordene rundt gården store bestander av rødsveve *Hieracium aurantiacum*.

Etter turen var det utmerket servering på tunet av søstrene Mary og Karen Gåserud, noe som satte en ekstra spiss på turen.

SOPPTUR

Søndag 17. september

Turleder og referent: Gunvor Bollingmo

Årets sopptur gikk til Kallestad i Kilebygda. Sju personer møtte i strålende høstvær. Det hadde vært tørt en stund og soppfangsten bar noe preg av dette. Det var først og fremst matsopp vi var ute etter og kurvene ble fylt med kantarell, traktkantarell, blek piggsopp, kremler, rødskrub, rimsopp, sjampinjong, granmatriske, fåresopp, svartbrun rørsopp og steinsopp. Totalt ble det registrert 55 arter; spiselige og uspiselige medregnet, men ingen rødlistearter.

Turen ble avsluttet med rast ved det idylliske Kallestadvannet

SPELSALSOPPTUR TIL HÅØYA

Lørdag 30. - søndag 31. september

Turleder: Turkomiteen

Referent: Norman Hagen (Kopiert fra *Listéra* 2-2006 side 39.)

Lørdag 30. september og søndag 1. november var jeg med på en TBF-tur til Håøya i Porsgrunn kommune. Håøya ligger nær Vestfold fylke – bare Mørjefjorden er mellom. Soppinteresserte fra Oslo, Arendal, Bærum, Nannestad var med; i tillegg til noen lokale personer. Vi ble fraktet i privatbåt fra nordenden av Mørjefjorden til østsiden (lørdag) og nordsiden (søndag) av Håøya. Store mengder sopp ga oss et minnerikt utbytte av turen. Blandingskog med mye bøk var nok en av årsakene til at det ble registrert et stort antall arter. Alle arter ble behørig notert. Noen var sjeldne, men med så mye sopp-ekspertise til stede var det få sopper som ikke fikk et navn. Fotografene boltret seg – spesielt søndag da regnet var blitt avløst av solskinn. For de soppkyndige var det de sjeldneste artene som fenget mest interesse, mens det for oss ”ukyndige” var interessant å se slike rare sopper som oksetunge og eseløre. Det kunne vel ikke være ramsløk som var årsak til at det luktet løk enkelte steder i bøkeskogen? Ramsløk-lukta husket jeg fra en vårtur ved Rognstranda. Neida – denne gangen var det stor løksopp *Marasmius alliaceus* som var årsaken. Noen brukte anledningen til å samle matsopp. Vi kan glede oss til det kommer en detaljert, illustrert rapport fra Håøyaturen i et senere nummer av *Listéra*. (Kopiert fra *Listéra* 2-2006 side 39.)

ATLAS- OG SYLTETØYKVELD

v/ Bjørn Erik Halvorsen

Mandag 2. oktober på Mule Varde

Møteansvarlig og referent: Trond Risdal

Til høstens første møte var det møtt frem 13 personer, slett ikke dårlig når møte-programmet først ankom samme dag. Bjørn Erik fortsatte presentasjonen av atlas-arter og denne gang gikk han igjennom fem gras-arter, vendelrotfamilien, klokkefamilien, 8 arter fra kurvplantefamilien og til slutt fire starr-arter. Vi fikk se bilder av artene og utbredelsen i Telemark samt litt om status i dag. Vi oppfordrer som alltid alle til å rapportere inn funn av atlas-artene, også gamle funnsteder er av interesse for å vite hvordan er status er i dag. Etter gjennomgangen ble det smaksprøver på årets syltetøy på vafler eller loff. Kaffe og the attåt og hyggelig samkvem rundt bordene.

MELLOM STEIN, STRENDER OG HVITE VIDDER

v/ Jan Erik Tangen

I regi av Porsgrunn Friluft- og Miljøråd

Onsdag 25. september på Mule Varde

Møteansvarlig og referent: Bjørn Erik Halvorsen

Jan Erik hadde funnet fram sine fineste bilder til denne kvelden. Og for dem som ikke var der kan jeg avsløre at dette dreier seg om ekte naturfotokunst. Han er en ekspert på å få fram de rette lyskontrastene og stemningene.

Jan Erik har foruten interessen for vakre planter, også god greie på fugler og geologi. Bildene var mye hentet fra områder der han vanker mye. Det kunne være bilder fra hytta ved Gautefall, kalkområdene ved Langesund eller Jomfruland. Men, også fra steder langt av gårde slik som en polarflock fra Longyearbyen på Svalbard.

Det ble fullt på Mule Varde denne kvelden, da ca. 45 personer hadde møtt fram.

FJELLPLANTENES ISTIDSHISTORIE I LYS AV NYE DOVRE-FUNN

v/ Aage Paus, 1. amanuensis ved Inst. for biologi - UiB

Mandag 13. november på Mule Varde

Møteansvarlig og referent: Kåre Sundal

Frammøtte: 30 stk.

Hva er problemet?

Lå hele Skandinavia under et massivt isdekke (maksimum-modellen) eller var deler av landområdet isfritt i perioder (minimum-modellen)?

Maksimum-modellen har fram til nå vært den rådende forklaringa. Planter kan som kjent ikke vokse under is, og i hvert fall ikke når isen er flere hundre meter tykk og blir liggende i over 100 000 år. Hvis maksimum-modellen er riktig må plantene derfor ha spredd seg fra kysten og innover i landet etter hvert som isen trakk seg tilbake.

Paus og flere med han har imidlertid gjort funn som tyder på at minimum-modellen er mer sannsynlig. Funnene viser at områder øst i Dovrefjell var isfrie for 11 000 år siden samtidig med at det lå is i lavereliggende områder lengre vest. Funn kan også tyde på at området var isfritt så tidlig som for 16 000 år siden. Maksimum-modellen "tillater" ikke noen av disse funnene. I følge maksimum-modellen var disse områdene noen av de siste som ble isfrie i Skandinavia, og det skal ha skjedd for ca. 8 500 år siden.

Metode og funn

Sedimentene i en innsjø kan betraktes som en loggbok for det som har skjedd i og rundt en innsjø. Det som er avsatt først ligger nederst og det som er avsatt sist ligger øverst. Ved å analysere borekjerner av hele sedimentet kan en "se" bakover i tiden. Organiske komponenter som pollen, frø, planterester, planteplankton og dyrerester kan dateres ved hjelp av ¹⁴C-metoden (innhold av en radioaktiv variant av karbon). Dermed er det også mulig å datere ulike sjikt i sedimentene. Artsfunnene forteller også noe om hvilke arter som levde i og i nærheten av innsjøen til forskjellige tider. Arts sammensetningen forteller også noe om miljøforholdene i området i og med at ulike arter har ulike miljøkrav. De mineralske sedimentinnslagene forteller hvordan tilførselen av løsmaterialer har vært i ulike perioder. Borekjerner fra en innsjø øst i Dovrefjell (Flåtattjønna mellom Hjerkin og Tynset) viste at det var både rester av dyreplankton, fjærmygglarver og plantefrø i sedimenter som ble avsatt for omtrent 11 000 år siden. Mineralske innslag i de samme sjiktene tyder også på at innsjøen hadde tydelige årstidsvariasjoner (isfri om sommeren og islagt på vinteren).

Funn av en furustokk i en innsjø i Sverige øst for Røros kan tyde på at disse områdene var isfrie for 16 000 år siden. Noen av funnene til Paus peker i samme retning. Disse dateringene er imidlertid usikre og det gjenstår en del forskning før en kan si noe med større sikkerhet. Uansett alder gir disse funnene ny kunnskap om "beplantningen" av Skandinavia. De aller fleste plantene tok veien fra kysten og opp mot fjellet, men en liten gruppe "gikk" motsatt vei. Neste spørsmål ligger i lufta. Hvor kom plantene og dyrene som levde i Flåtattjønnen for 11 000 år siden fra? Hvordan var betingelsene for plantelivet i Skandinavia tidligere i siste istid?

GJENGRØING, EN TRUSSEL FOR MANGFOLDET

v/ Ann Nordrehaug, forskningssjef ved Bioforsk

Mandag 20. november på Mule Varde

Møteansvarlig: Esther Broch

Refent: Kåre Sundal

Frammøtte: 17 stk

Gjengroing, kulturvern og biologisk mangfold

Gjengroing skjer over hele landet. Trærne "tar over" under tregrensa og vier over tregrensa.

Gjengroing gjør at vi mister både kulturverdier og naturverdier

- Kulturminner ødelegges direkte av rotveksten til busker og trær.
- Kulturminner forvitrer fordi de "gjemmes og glemmes" bak blader og buskas.
- Det biologiske mangfoldet (biodiversiteten) avtar når kulturlandskapet forsvinner.
 - Økosystemmangfoldet avtar fordi en naturtype blir borte
 - Artsmangfoldet avtar fordi naturtypen artene er avhengig av forsvinner
 - Mange beitemarksopper er "rødlistet" og finnes i dag kun i norske beiteområder i hele Europa.
 - Både larver og voksenindivider av apollosommerfuglen er for eksempel avhengig av slåttenger.
 - Vadefugler på trekk er ofte avhengig av strandenger
 - Det genetisk mangfoldet (variasjonen i arvematerialet innenfor en art) kan avta. Dette vil gjøre arten mer sårbar for miljøendringer. Her er kunnskapen beskjeden. Det er imidlertid beskrevet at individer av en art som vokser i kulturlandskap ofte viser tidligere frøsetting enn individer som vokser i et miljø som ikke beites eller slås.

Ulike kulturlandskap

Lyingheia er det eldste kulturlandskapet vi har i Norge. Lyingheia var en gang utbredt langs kystene fra Nordland i Norge og sør til Biscayabukta. I dag er lyingheia nesten borte.

Skogen er brukt til mye, og beitemark har historisk sett vært den viktigste bruksmåten. Etter 1800 har imidlertid moderne skogsdrift med tømmeruttak vært den viktigste måten å utnytte denne ressursen på. Veikantene er egentlig beitemark som dyrene beitet når de ble flyttet (beite – fjøs, gård – seter). Denne beitinga har også gjort at veiene har fungert som spredningsveier for mange plantearter.

Hagemark er arealet som ligger mellom innmarka (åker) og utmarka. Kalvehager og hestehager er mer kjente navn på denne arealtypen.

Slåtteenger er enger som ble brukt til fôrproduksjon. Her ble det ikke beitet.

Ulike driftsformer gir ulike landskapstyper

Kulturlandskapet med en åpen skogpreget beitemark oppsto med bruken av husdyr i yngre steinalder for (4000 – 1800 før år null). En åpning av landskapet bidrar til en kraftigere

innstråling av sol ned til bakkenivå. Økt stråling på bakken gir høyere jordtemperatur. Dette fører i sin tur til bedre livsvilkår for flere arter og artsmangfoldet vil tilta. Beitingen vil også til en viss gras tappe jorda for næringsstoffer. Gjødsele fra husdyrene blir i hovedsak lagt igjen der dyrene hviler, og i mindre grad der dyrene beiter. Dette fører til en viss utarming av jordsmonnet rent næringsmessig. Dette næringsuttaket gjør at artsmangfold øker.

Med jernet kom Ljåen (og mye senere slåmaskina), og med den kom slåtteeenga. Slåtteeenga er både mer næringsfattig og mer artsrik enn beitemarka. Planteproduksjonen fra slåtteeenga blir tatt ut og ingen ting ført tilbake. Husdyrgjødsele som ble ”produsert” av fôret fra slåtteeenga ble lagt i den næringskrevende åkeren for å bidra til en god grønnsaksavling. I tillegg til beiting og slått ble det også lauvet. Dette ga et enda mer åpent kulturlandskap.

Det at slåtteeenga er mer artsrik enn beitemarka skyldes flere forhold enn ulik næringsgrad. Husdyrene beiter selektivt, og en art som ikke blir beitet favoriseres selvfølgelig. Ljåen og slåmaskina gjør derimot ”rent bord” og skjærer ned alt. Videre vil beiting medføre mye tråkk. Enkelte arter som for eksempel søstermarihånd er svært ømfintlig for beitetråkk. Natffiol tåler imidlertid en del tråkk. Totalt sett bidrar husdyrtråkk til at beitemarka blir mer artsfattig enn slåtteeenga.

Dagens situasjon for slåtteeenga kjenner vi. Dagens fôrproduksjon er kjent, det går i ”raigras og rundball”. Det drives lite slått i enger som er naturlig vegetert. Slåtteeenga er i dag den kulturmarkstypen er raskest kan forsvinne på grunn av gjengroing.

Skal vi bevare de ulike typene kulturlandskap må vi også opprettholde de ulike driftstypene som gir disse landskapstypene. I Norge er det fortsatt så mye igjen av de ulike kulturlandskapene at det er mulig å redde ”stumpene”.

JULEMØTE MED BILDER FRA SOMMEREKSKURSJONEN

Fredag 8. desember på Sundjordet idrettsforenings klubbhus

Møteansvarlig: Styre v/ Ester Broch

Referent: Harald Stendalen

Hele 42 møtte fram til dette året 2006 siste innemøte. At så mange medlemmer som har lang reisetid ofte finner fram til oss setter en ekstra spiss på møtene.

For øvrig honnør til de personene som hadde pyntet lokalet flott til denne kvelden.

Hovedemnet var sommerekskursjonen til Lista 24. juni - 1. juli dette året. Norman, Christian og turens kjentmann Oddvar Pedersen viste digitale bilder og Bjørn Erik avrundet seansen med fine lysbilder. For øvrig henvises til et meget utfyllende Lista referat fra Telemark Botaniske Forening, ført i pennen av Bjørn Erik Halvorsen.

Ellers ble det en meget hyggelig kveld, dette møtet har jo også litt mer preg av høytid enn normalt. Praten rundt bordet gikk livlig og hjemturen ble senere enn vanlig.